

DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(139\)07](https://doi.org/10.31617/3.2025(139)07)

УДК 328.185(477)

ДОБРЯНСЬКА Наталія <https://orcid.org/0000-0002-6319-0409>

к. ю. н., професор, доцент кафедри
публічного та приватного права
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Таврійського національного університету
імені В. І. Вернадського

вул. Джона Маккейна, 33, м. Київ, 01042, Україна
Natalya2008@ukr.net

DOBRIANSKA Nataliia <https://orcid.org/0000-0002-6319-0409>

PhD (Law), Professor,
Associate Professor at the Department of State,
Law and Humanities Scientific Humanitarian
Institute
V. I. Vernadsky Taurida National University
33, John McCain St., Kyiv, 01042, Ukraine
Natalya2008@ukr.net

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО- ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Досліджено нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики в Україні та його вплив на ефективність боротьби з корупцією у сфері публічного управління. Актуальність цього дослідження зумовлена тим, що корупція залишається однією з найсерйозніших проблем в Україні, яка негативно впливає на всі сфери суспільного життя – економіку, політику, судову систему, правоохоронні органи та державне управління. Високий рівень корупції підриває довіру громадян до влади, перешкоджає заточенню іноземних інвестицій, сповільнює процеси європейської інтеграції та загрожує національній безпеці. Тому особливо важливим аспектом є оцінка дієвості Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки, яка покликана забезпечити системний підхід до боротьби з корупцією. Водночас війна, економічна нестабільність та політичні виклики можуть стати факторами, що ускладнюють її реалізацію. Вивчення нормативно-правового забезпечення антикорупційної політики є надзвичайно важливим для виявлення її сильних і слабких сторін, формування ефективних механізмів запобігання корупції та забезпечення верховенства права в Україні. В основу цього дослідження покладено гіпотезу про те, що ефективність антикорупційної політики в Україні значною мірою залежить від узгодженості та дієвості нормативно-правового забезпечення, а також від інституційної спроможності антикорупційних органів. Вдосконалення правових механізмів і підвищення незалежності контролюючих структур можуть суттєво знизити рівень корупції. Для перевірки та підтвердження висунутої гіпотези застосовано низку методів загальноправового і спеціально-юридичного характеру. За допомогою таких методів, як аналіз законодавства, вивчено нормативно-правові акти, що регулюють антикорупційну політику; порівняльний аналіз – зіставлено антикорупційні підходи в Україні та в інших країнах; контент-

IMPROVEMENT OF THE REGULATORY LEGAL FRAMEWORK OF ANTI-CORRUPTION POLICY

The regulatory and legal support for anti-corruption policy in Ukraine and its impact on the effectiveness of the fight against corruption in the field of public administration has been studied. The relevance of this study is due to the fact that corruption remains one of the most serious problems in Ukraine, which negatively affects all spheres of public life – the economy, politics, the judiciary, law enforcement agencies and public administration. The high level of corruption undermines citizens' trust in the authorities, hinders the attraction of foreign investment, slows down the processes of European integration and threatens national security. Therefore, a particularly important aspect is the assessment of the effectiveness of the Anti-Corruption Strategy for 2021–2025, which is designed to provide a systematic approach to combating corruption. At the same time, war, economic instability and political challenges can become factors that complicate its implementation. The research on the regulatory and legal support of anti-corruption policy is extremely important for identifying its strengths and weaknesses, the formation of effective mechanisms for preventing corruption and ensuring the rule of law in Ukraine. This study is based on the hypothesis that the effectiveness of anti-corruption policy in Ukraine largely depends on the coherence and effectiveness of regulatory and legal support, as well as on the institutional capacity of anti-corruption bodies. Improving legal mechanisms and increasing the independence of controlling structures can significantly reduce the level of corruption. A number of methods of general legal and special legal nature have been used to verify and confirm the hypothesis. Using methods such as legislative analysis, the normative and legal acts regulating anti-corruption policy have been studied; comparative analysis – anti-corruption approaches in Ukraine and other countries were compared; content analysis – an analysis of scientific research

Copyright © 2025, Автор (и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution License 4.0 \(CC-BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) Міжнародна ліцензія

аналіз – проведено аналіз наукових досліджень та публікацій на тему антикорупційної політики; емпіричний аналіз – надано оцінку ефективності діяльності антикорупційних органів на основі відкритих даних. На підставі цього зіставлення підтверджено висунуту на початку дослідження гіпотезу.

Ключові слова: антикорупційна політика, нормативно-правове забезпечення, запобігання корупції, публічна служба, електронне декларування.

and publications on the topic of anti-corruption policy was conducted; empirical analysis – an assessment of the effectiveness of the activities of anti-corruption bodies was provided based on open data. Based on this comparison, the hypothesis put forward at the beginning of the study was confirmed.

Keywords: anti-corruption policy, regulatory and legal support, corruption prevention, public service, electronic declaration.

JEL Classification: K14, K42.

Вступ

Актуальність цієї теми дослідження зумовлена тим, що корупція є однією з найгостріших проблем, що негативно впливає на соціально-економічний розвиток України, підриває довіру громадян до органів влади та перешкоджає євроінтеграційним процесам. Попри численні антикорупційні реформи, що впроваджуються впродовж останніх років, питання ефективного нормативно-правового забезпечення антикорупційної політики залишається неповністю врегульованим. Отже, аналіз нормативно-правового забезпечення антикорупційної політики в Україні є важливим для визначення його сильних і слабких сторін, а також розробки рекомендацій щодо вдосконалення законодавства у сфері протидії корупції.

Окремі аспекти нормативного регулювання антикорупційної діяльності України досліджували такі вчені, як Є. Вандін, М. Гришук, Н. Курко та багато інших, оскільки проблема протидії корупції викликає чимало дискусій у науковому співтоваристві.

Огляд наявних наукових праць з цієї проблематики свідчить, що часто аналізуються окремі питання антикорупційного законодавства, однак відсутні комплексні дослідження того, наскільки ефективно ці норми застосовуються на практиці. Крім того, здебільшого розглядаються антикорупційні заходи в умовах мирного часу, проте війна в Україні створює нові виклики для боротьби з корупцією. Попри наявність численних наукових праць у цій сфері, актуальність зміцнення та підвищення ефективності антикорупційної політики держави, особливо в сучасних умовах, не втрачається, а лише посилюється, а тому наукові пошуки потребують нових підходів до її дослідження.

Метою статті є аналіз чинного законодавства України у сфері запобігання та протидії корупції, оцінка його ефективності, а також визначення проблем та шляхів удосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики в Україні.

В основу цього дослідження покладено гіпотезу про те, що ефективність антикорупційної політики в Україні значною мірою залежить від узгодженості та дієвості нормативно-правового забезпечення, а також інституційної спроможності антикорупційних органів. Також висунуто припущення про те, що вдосконалення правових механізмів та підвищення незалежності контролюючих структур можуть суттєво знизити рівень корупції.

Для перевірки та підтвердження висунутої гіпотези використано низку загальноправових та спеціально-юридичних методів.

Інформаційною базою дослідження стали праці вітчизняних та міжнародних експертів з питань антикорупційної політики, публікації у фахових юридичних та економічних виданнях, дослідження українських і закордонних аналітичних центрів щодо ефективності антикорупційного законодавства, а також аналітичні матеріали.

Перевірка гіпотези на підставі окресленої методології дослідження проводилася у три етапи. На першому визначено мету, завдання та висунуто гіпотезу дослідження. За допомогою аналітичного методу проведено аналіз наукових джерел, огляд наявних досліджень у сфері антикорупційної політики, вивчено нормативно-правові акти, що регулюють запобігання корупції в Україні, та сформовано теоретичну й інформаційну базу дослідження. Другим став аналітичний етап, на якому досліджено структуру та зміст антикорупційного законодавства України, проведено оцінку діяльності антикорупційних органів і їхньої ефективності, проаналізовано Антикорупційну стратегію на 2021–2025 роки та її вплив на боротьбу з корупцією й виявлено основні проблеми у реалізації антикорупційної політики, включно з неефективністю правозастосування, політичним тиском та інституційною слабкістю антикорупційних органів. На останньому, підсумковому етапі, узагальнено отримані результати та сформульовано висновки, визначено ключові напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення антикорупційної політики, розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності антикорупційних заходів.

Для досягнення поставленої мети та завдань цієї статті її структуровано на три частини, кожна з яких розкриває окремі питання, що у комплексі зумовлюють цілісність та ґрунтовність дослідження проблем нормативно-правового забезпечення антикорупційної політики в Україні та його впливу на ефективність боротьби з корупцією.

Перша частина дослідження зосереджена на вивченні основних законодавчих актів, а саме Кримінального кодексу України, Закону України "Про запобігання корупції", визначенні ролі міжнародних стандартів у формуванні антикорупційного законодавства, встановленні взаємозв'язку між антикорупційними законами та проблемами їх імплементації.

У другій частині висвітлюється діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), Вищого антикорупційного суду (ВАКС), визначаються проблеми функціонування антикорупційних органів та їх незалежність, проводиться оцінка ефективності державної антикорупційної політики.

Третя, завершальна частина статті, присвячена аналізу Антикорупційної стратегії України на 2021–2025 роки, викликам у боротьбі

з корупцією (політичні, економічні, воєнні фактори) та розробці пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення та зміцнення антикорупційних інституцій.

1. Нормативно-правові акти, що регулюють антикорупційну політику в Україні

Правове регулювання формування та реалізації антикорупційної політики в Україні на сьогодні представлено чималою кількістю нормативно-правових актів, серед яких найбільш важливими є закони України "Про запобігання корупції" (2014), "Про Національне антикорупційне бюро України" (2014) та ін.

Як наголошується у науковій літературі, на стрімкий розвиток новітнього антикорупційного законотворення, яке відбувалося починаючи з 2014 р., одразу вплинуло декілька факторів: соціальний тиск на владу, що зумовив виникнення політичної кризи; відмова від поліцентричного міжнародного статусу та перехід на цілковитий проєвропейський курс розвитку України; погіршення рівня життя населення, економічна криза (Вандін, 2016).

На підставі аналізу всієї сукупності актів антикорупційного законодавства деякі науковці доходять висновку, що останнє включає акти, що регулюють: 1) діяльність, що полягає в обмеженні, нейтралізації чи усуненні корупційних факторів, запобіганні конфлікту інтересів, нормативному визначенні рамок поведінки правового й етичного характеру суб'єктів відповідальності за корупцію тощо; 2) чітке визначення ознак корупційних злочинів, передбачених адекватних заходів відповідальності за їх скоєння, належне врегулювання діяльності державних владних органів та їх спецпідрозділів, якими безпосередньо чиниться протидія корупції (Паутов, 2019).

Беззаперечно, Закон України "Про запобігання корупції" (2014) є фундаментальним нормативно-правовим актом, який визначає правові засади запобігання корупції, механізми контролю та відповідальності за корупційні правопорушення. Його ухвалення стало важливим кроком у реформуванні антикорупційної політики України відповідно до міжнародних стандартів.

Основне значення цього Закону у сфері регулювання антикорупційної політики виражається у визначенні основних принципів та механізмів антикорупційної політики; закріпленні основних засад запобігання корупції, таких як верховенство права, прозорість, доброчесність, невідворотність покарання та громадський контроль; регулюванні діяльності антикорупційних органів тощо.

Отже, Закон України "Про запобігання корупції" є ключовим інструментом превентивної боротьби з корупцією, оскільки не лише передбачає покарання за корупційні діяння, але й впроваджує ефективні запобіжні механізми. Його реалізація сприяє зниженню рівня корупції,

підвищенню доброчесності державних службовців і зміцненню демократичних інститутів в Україні.

Не менш важливе значення для регулювання антикорупційної політики в Україні має Кримінальний кодекс України (2001) (далі – КК України), що відіграє ключову роль у правовому забезпеченні антикорупційної політики, встановлюючи кримінальну відповідальність за корупційні злочини та визначаючи санкції для осіб, причетних до корупційних правопорушень.

КК України містить окремий розділ (Розділ XVII "Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг"), що визначає склад корупційних злочинів, зокрема: одержання неправомірної вигоди (ст. 368 КК України); пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369); зловживання владою або службовим становищем (ст. 364); декларування недостовірної інформації (ст. 366-2), незаконне збагачення (ст. 368-5), зловживання впливом (ст. 369-2) та ін.

Важливо, що вказані норми у КК України імplementовані на основі Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи та інших міжнародних стандартів у сфері боротьби з корупцією тощо.

Отже, КК України є основним інструментом кримінально-правового впливу на корупційні злочини. Його ефективне застосування сприяє зменшенню рівня корупції, посиленню відповідальності посадовців та формуванню доброчесного державного управління.

2. Інституційне забезпечення формування та реалізації антикорупційної політики в Україні

Важливим документом, що визначає засади державної антикорупційної політики на відповідний період, є затверджена Законом Верховної Ради України Антикорупційна стратегія (2022). Стаття 18 Закону України "Про запобігання корупції" визначає основи державної антикорупційної політики, відомої як Антикорупційна стратегія. Цей документ затверджується Верховною Радою України та реалізується через державну антикорупційну програму, яку розробляє Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) і затверджує Кабінет Міністрів України.

Антикорупційна стратегія є фундаментальним документом, що забезпечує цілісне, системне та стратегічне бачення боротьби з корупцією. Вона сприяє усуненню корупційних ризиків, підвищенню прозорості державного управління, зміцненню антикорупційних органів та формуванню суспільної нетерпимості до корупції.

Антикорупційна стратегія України на 2021–2025 роки, затверджена Верховною Радою 20 червня 2022 року, спрямована на зниження рівня корупції в ключових сферах державного управління (Закон України "Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки", 2022).

Документ ґрунтується на п'яти основних принципах: оптимізація функцій державних органів та місцевого самоврядування; цифрова трансформація та прозорість їхньої діяльності; створення законних альтернатив корупційним практикам; забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні правопорушення; формування суспільної нетерпимості до корупції та утвердження культури доброчесності.

Реалізація цієї стратегії має на меті забезпечити скоординовану роботу всіх державних органів для побудови доброчесної влади і справедливого суспільства, мінімізувати рівень корупції та зекономити до 200 млрд грн.

Оцінити ефективність Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки можна, аналізуючи її впровадження, досягнуті результати та рівень корупції в Україні.

Так, до позитивних аспектів чинної Антикорупційної стратегії слід віднести системний підхід, оскільки стратегія охоплює ключові сфери з високими корупційними ризиками, такі як суди, митниця, будівництво, оборона й охорона здоров'я; диджиталізацію, яка передбачає впровадження електронних сервісів та автоматизацію процесів, що зменшує вплив людського фактора; посилення відповідальності через запровадження механізмів контролю і невідворотності покарання для корупціонерів та ін.

Водночас Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки не позбавлена певних недоліків та викликів, що виявляються у затримці в реалізації – державну антикорупційну програму для реалізації стратегії ухвалено лише в червні 2023 року, що скорочує час на її впровадження; можливому опорі реформам тощо.

Стратегія є потенційно ефективною, оскільки містить чіткі кроки та підходи до зменшення корупції, але її успіх залежить від політичної волі, громадського контролю та незалежності антикорупційних органів.

Необхідно зазначити, що органом, уповноваженим формувати державну антикорупційну політику в Україні, є Національна рада з питань антикорупційної політики, яка відповідно до Указу Президента України від 14 жовтня 2014 р. № 808/2014 (2014) є консультативно-дорадчим органом при Президентові України. При цьому одним із завдань Національної ради є, зокрема, підготовка і подання Президенту України пропозицій щодо визначення, актуалізації та вдосконалення антикорупційної стратегії.

Крім того, в Україні діє ціла система антикорупційних органів, до якої входять такі ключові установи: Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – розслідує корупційні злочини серед вищих посадових осіб; Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) – здійснює процесуальне керівництво справами НАБУ та підтримує державне обвинувачення в суді; Вищий антикорупційний суд (ВАКС) – розглядає кримінальні справи щодо корупційних правопорушень,

розслідуваних НАБУ та САП; Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) – перевіряє декларації посадовців, контролює фінансування партій та запобігає конфлікту інтересів; Державне бюро розслідувань (ДБР) – розслідує корупційні злочини, вчинені правоохоронцями, суддями та високопосадовцями, які не підслідні НАБУ; Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) – здійснює виявлення, розшук та управління арештованими активами, отриманими незаконним шляхом.

3. Перспективи вдосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики в Україні

Необхідно погодитися з науковцями, які вказують на те, що, попри сформовану нормативно-правову основу у сфері регулювання антикорупційної політики, а також розгалужену систему антикорупційних органів, в Україні й досі спостерігаються корупційні прояви майже в усіх сферах суспільних відносин, а сама корупція є вагомим фактором стагнаційних процесів в національній економіці, серйозною загрозою верховенству закону та демократичним перетворенням в країні (Грищук, 2020).

Наприклад, В. Чорнописька та М. Ліпковська, досліджуючи правове забезпечення антикорупційної діяльності, вказують на недосконалість нормативно-правового підґрунтя діяльності Національної ради з питань антикорупційної політики, пояснюючи це тим, що більшість норм мають опосередковане значення та лише частково регламентують функціонування Національної ради за окремими напрямками (Чорнописька & Ліпковська, 2022).

Що стосується нормативного аспекту, то передусім варто проаналізувати ст. 18 Закону України "Про запобігання корупції", що регулює засади формування та реалізації антикорупційної стратегії.

Так, прогалинами у регулюванні засад антикорупційної політики в Україні є:

- відсутність чітких строків – у Законі не завжди вказані конкретні строки розроблення та затвердження Антикорупційної стратегії й супутніх програм, що може призводити до затримок у їх реалізації;
- недостатня деталізація відповідальності – механізми притягнення до відповідальності у разі невиконання не конкретизовані;
- обмежена участь громадськості – Закон не містить чітких механізмів активного залучення громадянського суспільства до процесу розроблення, моніторингу та оцінки Антикорупційної стратегії, що може знижувати рівень довіри та підтримки з боку суспільства.

Висновки

Нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики в Україні має комплексний характер і охоплює низку законодавчих

та підзаконних актів, які регулюють питання запобігання, виявлення та покарання за корупційні правопорушення. Ключовими документами у цій сфері є Закон України "Про запобігання корупції", КК України, а також антикорупційні стратегії, затверджені на державному рівні.

Для підвищення ефективності функціонування антикорупційних інституцій та успішної реалізації положень Антикорупційної стратегії необхідно здійснити низку комплексних заходів, а саме: 1) посилити інституційну незалежність антикорупційних органів через упровадження надійних запобіжників від політичного впливу та втручання в їхню діяльність; 2) підвищити рівень цифровізації антикорупційної інфраструктури шляхом розширення використання автоматизованих систем для аналізу електронних декларацій, державних закупівель і бюджетних витрат, а також інтеграції технологій штучного інтелекту для виявлення фінансових аномалій у діяльності посадових осіб; 3) оптимізувати міжвідомчу координацію через створення єдиної цифрової платформи для оперативного обміну інформацією між НАЗК, НАБУ, САП, ДБР та іншими дотичними правоохоронними органами, а також розробку уніфікованих алгоритмів розслідування корупційних правопорушень для запобігання дублюванню функцій і конфліктам юрисдикцій; 4) розширити участь громадянського суспільства у системі громадського контролю за антикорупційними процесами, у т. ч. через підтримку механізмів незалежного моніторингу; 5) запровадити ефективну систему захисту та стимулювання викривачів корупції, що передбачає, зокрема, надання фінансових заохочень, гарантії конфіденційності та правовий захист від можливих переслідувань.

Отже, подальший розвиток антикорупційної політики в Україні потребує посилення незалежності антикорупційних органів, реформування судової системи, впровадження ефективних механізмів контролю за витрачанням бюджетних коштів, підвищення прозорості державного управління й активної участі громадянського суспільства. Лише комплексний підхід до боротьби з корупцією сприятиме утвердженню доброчесності влади та економічному розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCE

Вандін, Є. (2016). Правове регулювання антикорупційної діяльності в Україні. <i>Національний юридичний журнал: теорія і практика</i> , (3), 72–76.	Vandin, Ye. (2016). Legal regulation of anti-corruption activities in Ukraine. <i>National Legal Journal: Theory and Practice</i> , (3), 72–76.
Гришук, М. (2020). Правове забезпечення антикорупційної діяльності: загальнотеоретичний аспект. <i>Наукові записки. Серія: Право</i> , (8, спец-випуск), 106–114.	Hryshchuk, M. (2020). Legal support of anti-corruption activities: general theoretical aspect. <i>Scientific Notes. Series: Law</i> , (8, special issue), 106–114.
Закон України "Про запобігання корупції" № 1700-VII (2014, 14 жовтня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n239	Law of Ukraine "On the Prevention of Corruption" No. 1700-VII (2014, October 14). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n239
Закон України "Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки" № 2322-IX (2022, 20 червня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n93	Law of Ukraine "On the principles of the state anti-corruption policy for 2021–2025" No. 2322-IX (2022, June 20). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n93

Закон України "Про Національне антикорупційне бюро України" № 1698-VII (2014, 14 жовтня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text	Law of Ukraine "On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine" No. 1698-VII (2014, October 14). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text
Кримінальний кодекс України. Закон України № 2341-III (2001, 5 квітня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text	Criminal Code of Ukraine. Law of Ukraine No. 2341-III (2001, April 5). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
Паутов, В. О. (2019). Нормативно-правовий аспект протидії корупції в системі забезпечення національної безпеки України. <i>Держава і регіони</i> . Серія: Державне управління, 4(68), 171–175.	Pautov, V. O. (2019). The normative and legal aspect of combating corruption in the system of national security of Ukraine. <i>State and Regions</i> . Series: Public Administration, 4(68), 171–175.
Указ Президента України "Про Національну раду з питань антикорупційної політики" № 808/2014 (2014, 14 жовтня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808/2014#Text	Decree of the President of Ukraine "On the National Council on Anti-Corruption Policy" No. 808/2014 (2014, October 14). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808/2014#Text
Чорнописька, В., & Ліпковська, М. (2022). Нормативно-правові засади правового статусу Національної ради з питань антикорупційної політики. <i>Вісник Національного університету "Львівська політехніка"</i> . Серія: Юридичні науки, 4(36), 136–143.	Chornopyska, V., & Lipkovska, M. (2022). Regulatory and legal foundations of the legal status of the National Council on Anti-Corruption Policy. <i>Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic"</i> . Series: Legal Sciences, 4(36), 136–143.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що не має фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не має відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору.

Автор не отримував прямого фінансування для цього дослідження.

Добрянська, Н. (2025). Удосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. Серія: Юридичні науки, 2(139), 86–94. [https://doi.org/10.31617/3.2025\(139\)07](https://doi.org/10.31617/3.2025(139)07)

Надійшла до редакції 12.03.2025.

Прийнято до друку 22.04.2025.

Публікація онлайн 11.06.2025.